

A DEMENCIA VILÁGA

Irodalmi áttekintés szakembereknek

Kiadó:

Római Katolikus Egyházi Szeretetszolgálat

Cím:

1068 Budapest, Városligeti fasor 42.

Szerkesztő:

Kecskés Andrea

Grafika és nyomdai előkészítés:

Konrád Kiadványszerkesztő Kft.

Nyomdai kivitelezés:

Palatia Nyomda és Kiadó Kft.

Budapest, 2015

ISBN 978-615-80329-1-9

A kiadvány a „Demenciához kapcsolódó
interprofesszionális szolgáltatások megalapozása” című,
TÁMOP-5.4.12-14/1-2015-0007 azonosítószámú projekt keretében valósult meg.

TARTALOM

Előszó (Használati útmutató)	5
Ajánló – Prof. dr. Szabó Lajos.....	6
1. Az öregedésről általában /gerontológiai alapok/	8
1.1 Az időskor geriátriai és gerontopszichiátriai vonatkozásai	8
1.2 Az időskor lélektana	9
1.3 Öregedés és társadalom	9
2. Áttekintés a demenciáról: a demencia klinikuma	10
2.1 Prevenció és diagnózis.....	11
2.2 Gondozás, ápolás	12
2.2.1 Kommunikáció	14
2.2.2 Palliatív gondoskodás	14
2.3 Foglalkoztatás	15
3. Etikai kérdések: Demens emberek jogai.	
Általános jogszabályi környezet	18
Hatályos vonatkozó jogszabályok	19
4. Demencia és társadalom:	
a demens emberek helyzete, ellátása	20
5. Ismeretterjesztő művek	21
5.1 Ismeretterjesztő művek az időskorról	20
5.2 Ismeretterjesztő művek a demenciáról,	
hozzátartozók számára készült információs anyagok.....	21
Jegyzet	23

A kiadvány célja, hogy eligazítást, útmutatást adjon az olvasónak a demencia – magyar nyelven megjelent – szakirodalmában.

A kiadvány szerkezete úgy épül fel, hogy az olvasó végigjárhassa azokat a lépcsőfokokat, amik szakmájában a demencia kórkép teljes fel- és megismeréséhez vezetnek. Ily módon szakmai tudásának elmélyülése munkavégzésének kiteljesedéséhez vezet.

Az egyes témakörök elején mindössze impresszió nyújtása történik, melynek célja az érdeklődés felkeltése az adott művek elolvasása érdekében.

A szakirodalmi jegyzéken túl ismeretterjesztő művek gyűjtése is megvalósult, a demens emberek gondozásával érintett családok, valamint laikus érdeklődők támogatása, orientálása érdekében.

A kiadvány a teljesség igényével készült, de óhatatlanul kimaradt számos fontos mű. A kiadvány készítőjének nem titkolt szándéka interakció kezdeményezése: várja azokat a jelzéseket, melyek a szakirodalom bővítésére tesznek javaslatot. Tervünk egy folyamatosan bővülő, interaktív bibliográfia létrehozása és működtetése.

Kecskés Andrea
módszertani szakember,
az ajánlás szerkesztője

Demenciával foglalkozó szakemberként, segítő munkánk során szembesülhetünk azzal, hogy klienseink és családjaik számára a demenciával kapcsolatos ismeretek, és az elérhető információk fontos támaszt jelentenek a nehézségekkel való szembesülés során. Azt is láthatjuk, hogy a társadalmi környezetben jelen lévő tájékozottság és elfogadás nélkül a családok izolálódnak, magukra maradnak, a hozzátartozó demenciája pedig rejtteni való családi problémaként, titokként jelenik meg, kirekesztődéssel kísérve. Egyre inkább az látható a világban, hogy ismeretterjesztő kiadványokban, információs anyagokban, internetes felületeken az elérhető ismeretek gazdag kínálatával, és a társadalmi szolidaritást formáló multimédiás forrásokkal segítik az érintett családok küzdelmét. Ennek során a hozzátartozói szervezetek aktív részvétele és a szakemberek ismeretterjesztő munkája kiemelkedő jelentőségű. A hazai viszonyokat tekintve elmondható, hogy az elmúlt néhány évben elindultunk ezen az úton, miközben egyre több kézbe vehető kiadvány születik, és egyre több információs felület érhető el az internet segítségével. Hasonlóan fontos fejlemény, hogy gazdagodik a szakemberek felkészülését, szakmai munkáját segítő szakirodalmi háttér – ezen belül a demenciával kapcsolatos szakirodalom kínálata is. E kedvező folyamatok ellenére szembe kell néznünk azzal, hogy a hazai kiadványok elérhetőségét nagyban nehezíti, hogy hiányoznak azok az áttekintő, referáló információs források, amelyek napra készen követik az új kiadványok megjelenését, miközben hiányoznak a korábban megjelent forrásanyagok elérését segítő bibliográfiai munkák is. Ezek jelentőségét növeli, hogy a könyvkiadás piacán sokszor kisebb ki-

adók jelentetnek meg e témákat érintő ismeretterjesztő kiadványokat és szakmai munkákat, rendszerint alacsony példányszámban. Ezek a kiadványok gyorsan eltűnnek a könyvpiacról, utánnomásuk forráshiány miatt gyakran lehetetlen, fellelésükhöz pedig a bibliográfiai források ismerete mellett kitartó keresésre van szükségünk. Ezt nehezíti az is, hogy a könyvtárak – az apadó beszerzési forrásaik miatt – egyre nehezebben követik a könyvpiaci kínálatot, és még a nagy könyvtárakban sem képesek megfelelő tematikus gyűjtemények kialakítására. Szembesülve e nehézségekkel, fel kell ismernünk, hogy egyre nagyobb szükség van arra, hogy képzőhelyek, szakmai műhelyek, szakmai és hozzártatózói szervezetek információs anyagokat, tematikus bibliográfiákat állítsanak össze, és kihasználják az internetes felületek által kínált információnyújtási lehetőségeket. A hosszú távú cél az, hogy átfogó, közös információs bázis, centrális könyvtárban tudatos beszerzési stratégiával kialakuló tematikus gyűjtemény és átfogó bibliográfia, forrásközpontban elérhető szakmai adatbázis, és széles körben elérhető ismeretterjesztő, információs és tudásközvetítő internetes portálok jöjjenek létre.

Ez a kis kiadvány az ehhez vezető út fontos kis lépéseinek sorába illeszkedik. Amikor kézbe adjuk, tudatában vagyunk annak, hogy messze nem teljes bibliográfiai anyagot nyújtunk át, de talán e kezdeti lépéssel ösztönözhetjük tovább-bővítését egy átfogó tematikus bibliográfia irányába.

Prof. dr. Szabó Lajos
c. egyetemi tanár

A gerontológia az örege-
dés folyamatának megér-
tésével foglalkozó tudomá-
ny, mely az orvostudomá-
ny, a pszichológia, a
gazdasági és a szociológiai
kutatások tapasztalataira
támaszkodik.

A XXI. század népesség-
robbanása és az emberi-
ség hosszabbéletűsége pa-
radigmaváltást igényel a
gerontológia területén is. E
témakör szakirodalmi kor-
szerű ismereteket nyújt az
öregedéssel járó biológiai
elváltozások, megbetege-
dések és szociális problé-
mák megismerése terén.

Az elméleti-módszertani
alapok megismerése elen-
gedhetetlenül fontos az
idősellátásban, ezen belül
különösen a demens em-
berekkel foglalkozó szak-
emberek számára.

Ezen alponban a geronto-
lógia egyik ága, az idős-
gyógyászat kerül bemutatás-
ra. Az idősgyógyászat a
gerontológia orvosi, ápo-
lói oldala, amely az idős-
korúak betegségeivel, a
betegségek megelőzésé-
vel, gyógyításával, és az
ápolással foglalkozik.

Az alábbi szakirodalmi
művek az idősek egészség-
ügyi problémáit mutatják
be teljes körűen.

Az öregeedés | Szerk.: Beregi Edit, Boga Bálint
(Akadémiai Kiadó, 1984)

Pillantás a dombról | Válogatott fejezetek az idősödés
tudomány területéről (United p.c. Kiadó, 2014)

Gerontológia | Szerk.: Semsei Imre (Egészségügyi
Kari Jegyzetek, Debreceni Egyetem Egészségügyi
Kar, Nyíregyháza, 2008)

Az idősödő agy | André Aleman (Corvina kiadó,
2014)

1.1 AZ IDŐSKOR GERIÁTRIAI ÉS GERONTOPSZICHIÁTRIAI VONATKOZÁSAI

Kortünet, vagy kórtünet: Mentális zavarok idős-
korban | Tariska Péter (Medicina, 2003)

Geriátria – az időskor gyógyászata | Szerk.:
Székács Béla (Simmelweis Kiadó, 2005)

Gyakorlati geriátria | Háziorvosi továbbképzés.
Szerk.: Síró Béla, Bodor Csilla (Springer Orvosi Ki-
adó, évszám nélkül)

Időskori depresszió és szorongás | Szerk.: Kovács
Mónika (Springer Orvosi Kiadó, 2003)

Klinikum és farmakoterápia időskorban |
Szerk.: Boga Bálint, Samu Antal (Vox Medicina Ki-
adó, 2011)

MSD Geriátriai Kézikönyv | Szerk.: Abrams
William B. (Melania Kiadó, 1997)

Az időskor neuropszichiátriája | Rajna Péter,
Tariska Péter (B+V Kiadó, 2000)

1.2 AZ IDŐSKOR LÉLEKTANA

Túl a fiatalságon. Megismerési folyamatok időskorban | Pszichológiai tanulmányok XVIII., Szerk.: Czigler István (Akadémiai Kiadó, 2000)

Az öregedés művészete Fritz Riemann (Heliikon, 1987)

Félúton: Az öregedés lélektani megközelítése | Hildebrand, Paul (Park Kiadó, 1995)

Az időskorúak egészségpszichológiája | Kállay János, Kaszás Beáta, Tiringner István (Medicina, 2013)

1.3 ÖREGEDÉS ÉS TÁRSADALOM

Öregedés, In: Demográfiai Panoráma | Bálint Lajos, Spéder Zsolt. Szerk.: Öry P., Spéder Zs. (2012)

Demográfiai jövőkép. Magyarország demográfiai jövőjét meghatározó tényezők alakulásának áttekintése és értékelése a fenntarthatóság szempontjából | Szerk.: Spéder Zsolt (NFFT Műhelytanulmány, Budapest, 2011. május)

Ezüstkor: Időskorúak Magyarországon | Szerk.: Giczi Johanna, Polányi Katalin 2006, (Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium, Budapest, 2006)

Az elöregedő társadalom szociális kihívásai | Hablicsek László, Pákozdi Ildikó (Esély 2004/3)

Idősödés és globalizáció | Szerk.: Botos Katalin (Tarsoly Kiadó, 2006)

Az öregedés aktuális kérdései | Iván László (Magyar Tudomány 2002/4)

Az öregedéssel való szembenézés lélektani következményeiről olvashatunk ezen alpon tban.

A szakirodalomból megismerhetjük az öregedést mint az emberi életpálya egy szakaszát, s annak jellemzőit. Segítséget kapunk továbbá az öregedésre való sikeres felkészüléshez.

Az elemzések mellett érdemes figyelmet fordítani olyan művekre is, melyben az író saját személyében is átéli az öregedést: F. Riemann rámutat, hogy időben érdemes a jövőre gondolni, s tervezni.

Az egész társadalmat érintő kérdés, hogy mi lesz idősek millióival.

Ahhoz, hogy társadalmunk jelenségeit (öregedés) megértsük, jó, ha tudjuk, mit tártak fel a szociológiai vizsgálatok adott történésről. A megértés után közelebb juthatunk a(z) (öregedési) folyamat kezeléséhez.

Jelen alpont áttekintésével képet kapunk a demográfiai öregedésről, s felvázolódik demográfiai jövőképünk is.

A demenciát legátfogóbban, orvosi vonatkozásai-
ban ismerhetjük meg a ha-
zai szakirodalomból. E té-
makör felsorolt bibliográ-
fiája bemutatja a demen-
cia kialakulásának okait,
annak tüneteit, diagnózi-
sait, differenciáldiagnózi-
sát, terápiás lehetőségeit
és a legújabb klinikai
eredményeket. Terápiás
megfontolások esetén első
feladat a kóreredet tisztá-
zása. Ez szakorvosi kom-
petencia, mely minden de-
mencia-tünetegyüttes
esetén indokolt.

Az Alzheimer-kór kezelésének alapelvei | Degrell I., Égerházi A., Balla P. (Gyógyszereink, 2000 április)

Mi „baja” lehet a demens betegnek? | Égerházi Anikó, Balla Petra, Süveges Ágnes, Andrejkovics Mónika, Degrell István (Hippocrates IV/2, 2002)

A demens betegek problémái a belgyógyászati ellátásban | Majercsik Eszter. www.szentmargitkorhaz.hu/cikk; 2013

Szellemi hanyatlás időskorban | Tariska Péter (Therápia kiadó, 2003)

Gyógyítható-e a demencia? | Égerházi A., Balla P., (Degrell I. Hippocrates, Márc-Ápr; III/2, 2001)

A demencia és a depresszió összefüggései időskorban | Égerházi A. (Hippocrates, Jan-Febr; VII/1., 2006)

A demencia kórismézése, kezelése és gondozása | Egészségügyi Minisztérium Szakmai Protokoll (Pszichiátriai Szakmai Kollégium, 2008)

Az elme öregedése | Rajna Péter (Változó Világ, 2005)

Alzheimer-kór | Tariska Péter (Golden Book Kiadó, 2000)

2.1 PREVENCIÓ ÉS DIAGNÓZIS

Szűrővizsgálatok a dementia korai felderítésére (Családorvosi körzetekben és idősek otthonában) | Leel-Óssy L., Józsa I., Szűcs I., Kindler M. (Medicus Universalis, 2005. június)

A mentális hanyatlás pszichopatológiai jellemzői és pszichológiai vizsgálatuk, Szempontok a mentálisan hanyatló idősek vizsgálatához és készségfejlesztéséhez | Szabó Lajos (Fővárosi Önkormányzat Idősek Otthona Módszertani Osztály kiadványa, Továbbképző füzet 3. szám, 2002)

Szociális készség szint felmérés mentálisan hanyatló idősek vizsgálatában | Szabó Lajos (Fővárosi Önkormányzat Idősek Otthona Módszertani Osztály kiadványa, Továbbképző füzet 4. szám, 2003)

Az aktív idős kor lehetőségei Magyarországon, Bevezetés a gerontoandragógiába | Jászberényi József (Jaffa Kiadó, 2009)

Geronto-educáció – az idősoktatás helyzete és perspektívái itthon és a nagyvilágban | Jászberényi József (PrintX-Budavár, 2011)

7 perces teszt a dementia szűrésére | Kalman, J., Boda, K., Bende, Z. és Janka, Z. (Orvosi Hetilap, 2003)

Korkontroll: Egészség és aktivitás a csúcson túl is | Marton István (HVG Kv., 2008)

A módosított Mini Mental State vizsgálat | Tariska P., Kiss É., Mészáros Á., Knolmayer J. (Ideggyógyászati Szemle 1990)

A demenciát kutatók a hathatós gyógykezelést nagymértékben akadályozó tényezőnek tekintik azt, hogy a legtöbb esetben már csak előrehaladott kórfolyamattal szembeütköznek az orvosok. Jelen alpont műveinek közös megállapítása, hogy a dementia prevenciójának kulcsa a korai felismerés, melyhez részletes útmutatást adnak.

A korai felismerés orvosi irodalma mellett a fejezetben olvashatunk olyan módszerekről is, melyek alkalmazása nem igényel szakorvosi képzettséget (pl. ún. Mini-Mental teszt, óra-teszt), ennek ellenére a megelőzésben alapvető szerepük lehet.

A szubjektív emlékezetzavar és demencia egyszerű klinikai vizsgálata | Tariska Péter (OPNI Memória Klinika. Animula, Budapest, 1997)

Organikus és szimptomás mentális zavarok | Tariska Péter (In: A pszichiátria magyar kézikönyve, Medicina, 1998)

Rehabilitáció a gerontopszichológiában | Tariska Péter (In.: Huszár I., Kullmann L., Tringer L.: A rehabilitáció gyakorlata. Medicina Budapest, 2000)

Ajánlás demenciák kivizsgálására és gyógykezelésére | Tariska, P., Bereczki, D., Degrell, I., Janka, Z. és Karsay, K. (Psych. Hung., 2002)

2.2 GONDOZÁS, ÁPOLÁS

Az idős betegek ápolása | Christ, Mary A., Hohloch, Faith J. (Medicina Kiadó, 1999)

Demens idős korúak gondozása. In: Gerontológia | Csenáthné Kárándi Erzsébet. Szerk.: Semsei Imre (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Nyíregyháza, 2008)

Alzheimer-kórban szenvedők gondozási módszerei. In.: Új terápiás programok | Csoó Lászlóné (Periféria Füzetek IX. évfolyam 2–3. szám, 2002)

Útmutató a demens részleg tárgyi-szakmai minimumfeltételeinek kialakítására | Szabó Lajos (Fővárosi Önkormányzat Idősek Otthona Módszertani Osztály kiadványa, Továbbképző füzet 5. szám, 2004)

Az Alzheimer-kóros betegek gondozása | Kramer, Günter (Medicina, 1999)

Idősgondozási kézikönyv (Geriatér Service kiadó, 2010)

Az idős demens betegek ápolása-gondozása komoly kihívást jelent az érintett családok, valamint a szociális ellátórendszer számára.

A demens emberekben bekövetkező változásokat először az őket gondozók veszik észre, se változások kezeléséhez széles eszköztár alkalmazása szükséges.

E fejezetből megismerhetjük a demens betegek gondozásának alapszabályait, a megfelelő környezet kialakításának szempontjait, valamint segítséget kapunk a demencia következtében fellépő problémák kezeléséhez.

Időskorúak gondozása. In: Időskorúak. | Sáhó Erzsébet – Lukács R. Zsuzsa (Budapest, Labora Szociális Szolgáltató, Tanácsadó és Oktatási BT, 1994, 137 p. – Szociális segítő)

Demenciával küzdő idős emberek ellátásának irányelvei | Jeszenszky Zita (Kapocs 5., 2006. 6. – 2–15.)

A demens betegek szociális ellátásának kihívásai – geriáter szemmel | Keglevichné Urbanics Kinga (Fővárosi Önkormányzat Idősek Otthona Módszertani Osztály kiadványa, Továbbképző füzet 8. szám, 2007)

Hogyan alakíthatjuk át a beteg otthoni környezetét? | Keglevichné Urbanics Kinga (Memória Alapítvány, Budapest, 2003)

Középsúlyos és súlyos demens betegek személyközpontú ellátásának módszere, családias közegben, illetve bentlakásos otthoni körülmények között | Kiss Gabriella (Párbeszéd: szociális munka folyóirat vol. 2., 2015)

Demenciában szenvedők személyközpontú gondozása és monitorozása bentlakásos intézményi keretek között –Módszertani ajánlás | Kovacsics Zsuzsanna (TÁMOP-5.4.1-08/1-2009-0002 sz. kiemelt projekt, Budapest, 2011)

Ápolási tervek a gyakorlatban | Needham, Joan F., Gettrust, Kathy V. (Gerontológiai ápolás, Medicina Kiadó, 1998)

Szociális gondozás | Sáhó Erzsébet (A Szociális Munka Alapítvány Kiadványai 1. sz., 1987)

Időskori demenciák családi, társadalmi és pszichológiai vonatkozásai | Szabó Lajos (Akadémiai Kiadó, 2011)

II.

ÁTTEKINTÉS A DEMENCIÁRÓL: a demencia klinikuma

A demens beteg kommunikációs képessége megváltozik. Dr. Hídvégi Katalin szempontokat ad a demens betegekkel való kapcsolatépítéshez, a felmerülő kommunikációs nehézségek és viselkedésproblémák mentén megoldási javaslatokkal él.

Hoffmann Ildikó hiánypótló munkái az időskorra jellemző betegségek nyelvi és beszédjelenségeinek leírását tartalmazzák. Külön hangsúlyt kap műveiben a demencia, mellyel felhívja a figyelmet az egyre hangsúlyosabbá váló társadalmi jelenségre.

Az időskorúak komplex szükségleteihez igazodó ellátás szükségessé teszi a szakemberek speciális szakmai felkészítését a betegségek, veszteségek, haldoklás és gyász témakörben is, hogy munkájuk során hatékonyan támogathassák az időseket és hozzátartozóikat.

A végstádiumú demens beteg nem képes járni, beszélni, másokra reagálni, és a betegség végül az életfunkciókat is befolyásolja. Ebben a szakaszban a hospice ellátás adhat kellő tördést és kényelmet.

2.2.1 Kommunikáció

Szempontok a demens betegek ápolásához, gondozásához; Szempontok a mentálisan hanyatló idősök vizsgálatához és készségfejlesztéséhez | Hídvégi Katalin (Továbbképző füzet 3. szám, 2002)

Nyelv, beszéd és demencia | Hoffmann Ildikó (Akadémia Kiadó, 2007)

Demencia és nyelv – az Alzheimer-kór korai nyelvi előjelei | Hoffmann Ildikó (Munkabeszámoló. OTKA., 2011)

2.2.2 Palliatív gondoskodás

Segítségnyújtás a végeken – Haldokló betegek és hozzátartozóik pszichés, szociális és spirituális támogatása | Szerk.: Cseri Péter (Magyar Hospice-Palliatív Egyesület, 2002)

A spiritualitás mint híd az élet két partja között, In: Az élet végén | Debrecenyi Károly István (kiad. ZMÖ Idősök Otthona, Módszertani Otthon, „Zalai Időséért” Alapítvány 2001)

A halál és a hozzá vezető út | Kübler-Ross, Elisabeth (Gondolat, 1988)

Gyász | Szerk.: Pilling János (Medicina, 2003)

Lélektől lélekgig – Súlyos betegek és haldoklók pszichés gondozása | Szerk.: Hegedűs K. (SOTE Magatartástudományi Intézet, 1995)

A jó halálról | Reoch, Richard (Medicina, 2000)

2.3 FOGLALKOZTATÁS

A szocioterápia, In: Súlyos betegen élni. Méltósággal meghalni | Bálint Árpád. Szerk.: Böszörményi Dalma (Corvinus, 1995)

A szellemi hanyatlás kezelésének lehetősége emlékezeti tréning segítségével | Baranyai Zsuzsa (Memória Alapítvány: Alzheimer beteg a családban sorozat, 1999)

Realitásorientációs tréning és memóriatréning – pszichoterápiás lehetőségek demens betegek el látásában, Szempontok a mentálisan hanyatló idősök vizsgálatához és készségfejlesztéséhez | Baranyai Zsuzsa (Fővárosi Önkormányzat Idősek Otthona Módszertani Osztály kiadványa, Továbbképző füzet 3. szám, 2002)

A mentálhigiénés csoport tevékenysége a bentlakásos otthonban | Szabó Lajos (Fővárosi Önkormányzat Idősek Otthona Módszertani Osztály kiadványa, Továbbképző füzet, 2. szám, 2000)

Pszichoszociális módszerek a demencia ápolásában, In: Gerontológia | Szilagyi, S. Jean, szerk.: Semsei Imre (Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Nyíregyháza, 2008)

Foglalkozások vezetése mentálisan hanyatló idősök számára | Jitka M. Zgola „Doing Things: A Guide to Programming Activities for Persons with Alzheimer’s Diseases c. munkája nyomán összeállította: Szabó Katalin, Szabó Lajos (Fővárosi Önkormányzat Idősek Otthona Módszertani Osztály kiadványa, Továbbképző füzet 6. szám, 2004)

A foglalkoztatás az ápolási-gondozási tevékenység része, de külön fejezetet szentelünk e szakirodalomnak. Szükségesnek látjuk ezt, mivel a foglalkoztatás jelentősége – a demens emberek esetében – óriási: a meglévő képességeket erősíti, a szellemi képességeket szinten tartja.

A foglalkoztatást végző szakemberek számára nagy kihívás a mindennapi foglalkoztatás megtervezése és megszervezése, ehhez kívántuk összegyűjteni a fellelhető jó gyakorlatokat. A módszerek alkalmazásával nagymértékben javul a demens emberek életminősége.

Demens betegek fejlesztő mozgásterápiája | Jónásné Sztruhár Izabella (Fővárosi Önkormányzat Idősek Otthona Módszertani Osztály kiadványa, Továbbképző füzet 10. szám, 2010)

Zeneterápia Alzheimer-kóros betegek kezelésében | Kollár János (Ponticulus Hungaricus, X. évfolyam 4. szám, 2006)

Játékok a mentális egészségünkért! Demens betegek foglalkoztató füzete | Kosztáné Hadházi Tünde (Creo, Budapest, 2010)

Játékok a mentális egészségünkért. Mentálisan hanyatló betegek foglalkoztató füzete II. | Kosztáné Hadházi Tünde (Creo, Budapest, 2012)

Memóriaajátékok memóriabetegeknek. Munkafüzet enyhe és középsúlyos memóriabetegeknek, valamint súlyos demenciában szenvedőknek | Kosztáné Hadházi Tünde (Underground Kiadó és Terjesztő Kft., 2014)

Realitás orientációs tréning: demens betegek csoportterápiájának egyfajta lehetősége, A demencia tünetcsoportjában szenvedők kezelése hatékonyságának megítélésének nehézségei és lehetőségei | Tariska P., Angyalos G., Mészáros Á., Szklenkay Cs. (Orvosi Hetilap, 1989)

Pszichoszociális terápiák a demens betegek mindennapi pszichiátriai kezelésében | Tariska P.,

Baranyai Zs. (Psychiatria Hungarica, Időskori demenciák. Tematikus szám – szerk.: Tariska P. – 1996)

Zene és terápia („A muzsikának oly nagy ereje van...”) | Urbanekné Varga Katalin (Fejlesztő pedagógia, 2001/2. sz.)

Demens betegek foglalkoztatása az időskorúak otthonaiban, in.: Új terápiás programok | Vass Mónika (Periféria Füzetek IX. évfolyam 2-3. szám, 2002)

Jogszabályaink a demens betegek intézményi ellátását a szociális ellátások között nevesítik. Az ellátottak jogainak védelme az intézmény dolgozóinak feladatai közé tartozik, melyhez elengedhetetlen a hatályos jogszabályok ismerete.

A jogszabályok ismeretén túl megfelelően informálnak kell lennie az ellátást nyújtóknak annak érdekében is, hogy a visszaéléses helyzeteket kezelni tudják, támogatást, akár védelmet tudjanak kérni.

Demens betegek jogsérelmei és jogvédelme. In: Jogvédelmi füzetek – Válogatás I., (Betegjogi, Ellátottjogi és Gyermekjogi Közalapítvány, 2007)

Értékek és etika a szociális munka gyakorlatában. In: A szociális munka elmélete és gyakorlata 1. kötet | Loewenberg, Frank – Dolgoff, Ralph. Szerk.: Hegyesi Gábor – Talyigás Katalin (Semmelweis Kiadó, 1994)

A tartós gondozásra és segítségnyújtásra szoruló idős emberek jogairól és felelősségéről szóló Európai Charta (<http://62.77.128.221:8080/modszertan/download/ede/charta.pdf>)

HATÁLYOS VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK

1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

9/1999. (XI. 24.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről

36/2007. (XII. 22.) SZMM rendelet a gondozási szükséglet, valamint az egészségi állapoton alapuló szociális rászorultság vizsgálatának és igazolásának részletes szabályairól

60/2004. (VII. 6.) ESzCsM rendelet a pszichiátriai betegek intézeti felvételének és az ellátásuk során alkalmazható korlátozó intézkedések szabályairól

74/2015. (III. 30.) Korm. rendelet a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalról

2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről

E témakörben a demencia társadalmi jelenségeinek, valamint a szociális ellátórendszerre gyakorolt hatásainak bemutatására kerül sor. A tanulmányok választ adnak arra is, hogy társadalmunk felkészült-e fenti hatások kezelésére. A demenciával kapcsolatos adatgyűjtésnek kiemelt jelentősége van az ellátórendszereket érintő döntések előkészítésében, stratégiák megalkotásában.

Demencia szűrés összesített eredményei | Sütő Teréz (TInfo, Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézet Egészségügyi Emberi Erőforrás Fejlesztési Főigazgatóság folyóirata, 2013)

Idősgondozás-kérdőjelek és felkiáltójelek | Egervári Ágnes (Esély 2013/4)

A demencia epidemiológiája Magyarországon | Érsék Katalin et al. (Ideggyógyászati Szemle, 2010)

Idősek – demens betegek helyzete Magyarországon, jó gyakorlatok, modellkísérletek a demens betegek ellátásában | Fehérné Németh Ildikó – Heidl Beáta – Takácsné Szabó Ilona (2010. In: Kovács Ibolya – Heidl Beáta (szerk.): Örökség a múltból, érték a jövőnek – szociális munka régen és ma. TÁMOP 5.4.2. Központi szociális információs fejlesztések. Szociális füzetek 3. szám, 22–33. p.

Demens betegek ellátásának körülményei, módszerei – egy kérdőíves kutatás eredményeinek tükrében | Gyarmati Andrea (Kapocs, XI. évf. 1. szám, 2012)

Demensek a szociális ellátórendszerben | Gyarmati Andrea (Kapocs, 2010. június) – http://www.academia.edu/5124797/Demensek_ellatasa_a_soc_ellatorendszerben

5.1 ISMERETTERJESZTŐ MŰVEK az időskorról

Segítség! A szüleim halandók | Biberti, Ilse (Park Kiadó, 2006)

Hogyan maradjunk fiatalok? Útmutató a fiatalos életvitelhez | Szerk.: Edward Clafin (Reader's Digest, 2005, 527 p.)

Ezüsthajú nemzedék | Kárpáti Sándor (Szenior, 2004)

Érezzük jól magunkat időskorban | Katona Viktória (Szenior, 2003)

Hogyan éljen az idős ember? | Marék Antal (Medicina, 1965)

Korkontroll. Egészség és aktivitás a csúcson túl is | Marton István (HVG-könyvek, 2008)

Időskor: Az élet beteljesedése | Nouwen, Henry J. M. – Walter, J. Gaffney (Ursus Libris, 2008, 106 p.)

Az öregedés művészete | Dass, Ram (Mandala, 2008)

Hogyan segítsünk idős szüleinknek? – Időskorúak ápolása, gondozása | Teusen, Gertrud (Saxum Kiadó, 2007)

Mögöttem a munka, előttem az élet: Típek a nyugdíjas évekhez | Zelinski, Ernie J. (Park, 2009)

A szakemberek fontos feladata az érintett családok segítése, tájékoztatása. E feladat megkönnyítéséhez gyűjtöttünk ismeretterjesztő műveket, melyeket jó szívvel ajánlhatnak az időseket és demens embereket ápoló családtagoknak, önkéntes segítőknek, laikus érdeklődőknek.

A demens emberek szempontjából kulcsfontosságú, hogy hozzátartozóik minél több ismeretet szerezzenek a demenciáról, annak lefolyásáról, s ezáltal élhetőbbé tegyék demens szeretteik minden napjait.

5.2 ISMERETTERJESZTŐ MŰVEK a demenciáról, hozzátartozók számára készült információs anyagok

300 jótanács Alzheimer-kórral élőknek és gondozóiknak | Callone, Patricia et al. (Zafír Press, 2013)

Alzheimer a családban – Segítség a mindennapi nehézségek megoldásához családtagoknak, barátoknak, gondozóknak | Callone, Patricia R., Kudlacek, Connie (Mona-Lib Bt. Zafír Press Diviz, 2014)

Szellemileg leépült idősek gondozása – Tegyük könnyebbé az együttélést! | Cars, Jane, Zander, Brigitta (Animula Kiadó, 2009)

Alzheimer-kór és a demencia egyéb fajtái | Cayton, Harry, Graham, Nori, Warner, James (Springmed Kiadó, 2006)

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE